

Beschut werk onder de Participatiewet

Participatiewet

In artikel 10b van de Participatiewet is de gemeentelijke verplichting vastgelegd om Beschut werk aan te bieden. De gemeenten hebben daar in hun Re-integratieverordening nadere regels over vastgelegd.

Artikel 10b. Participatievoorziening beschut werk

1. Het college biedt ter uitvoering van artikel 7, eerste lid, onderdeel a, een persoon als bedoeld in artikel 7, eerste lid, onderdeel a, of een persoon die een uitkering ontvangt op grond van de Werkloosheidswet, de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Ziektewet, of de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen, of recht heeft op arbeidsondersteuning als bedoeld in artikel 2:15 van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, van wie het college heeft vastgesteld dat deze uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, ambtshalve of op verzoek een voorziening beschut werk aan, waarbij deze persoon in een dienstbetrekking in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden werkzaamheden verricht.
2. Om vast te stellen of een persoon uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, verricht het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, op grond van bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, voor het college de werkzaamheden ten behoeve van die vaststelling en adviseert het college hierover.
3. Onverminderd het tweede lid, verricht het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen op verzoek van een persoon als bedoeld in het eerste lid de werkzaamheden ten behoeve van de vaststelling, bedoeld in het eerste en tweede lid, en adviseert het college hierover. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen meldt het uitbrengen en een weergave van de inhoud van dit advies gelijktijdig aan de betreffende persoon.
4. Bij ministeriële regeling kan jaarlijks per gemeente het aantal ten minste te realiseren dienstbetrekkingen, bedoeld in het eerste lid, worden bepaald.
5. De gemeenteraad kan bij verordening een hoger aantal door het college te realiseren dienstbetrekkingen vaststellen en daarbij, onverminderd artikel 8a, tweede lid, onderdeel a, regelen hoe deze additionele omvang van de voorziening wordt bepaald en hoe dan de volgorde wordt bepaald waarin de personen, bedoeld in het eerste lid, door het college van een dienstbetrekking worden voorzien.
6. Het eerste lid is niet van toepassing indien het aantal dienstbetrekkingen, bedoeld in het vierde of het vijfde lid, door het college is gerealiseerd.
7. In de verordening, bedoeld in artikel 8a, eerste lid, onderdeel e, stelt de gemeenteraad in elk geval vast welke voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling worden aangeboden om de in het eerste lid bedoelde werkzaamheden mogelijk te maken en welke voorzieningen worden aangeboden tot het moment dat de dienstbetrekking, bedoeld in het eerste lid, aanvangt.
8. De voordracht voor een krachtens het tweede lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.
9. Het college verstrekt zo nodig ter uitvoering van het eerste lid, en artikel 30a, derde lid, onderdeel a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, loonkostensubsidie in overeenstemming met artikel 10d aan de personen, genoemd in het eerste lid.

Re-integratieverordening

In de re-integratieverordening binnen de gemeente Staphorst die per 2019 van kracht is geworden is over deze voorziening opgenomen:

Artikel 8. Participatievoorziening beschut werk

1. Het college biedt de voorziening beschut werk aan een persoon aan van wie is vastgesteld dat deze alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en deze persoon:
 - a. behoort tot de doelgroep; of
 - b. een persoon is aan wie het UWV een uitkering verstrekt.

2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid krijgt een persoon van wie is vastgesteld dat deze alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en waarvoor een andere voorziening niet passend is en die nog niet in aanmerking is gekomen voor een beschut werkplek omdat het aantal geraamde beschut werkplekken in één jaar al is gerealiseerd, voorrang op personen van wie later is vastgesteld dat zij alleen in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.
3. Om de in artikel 10b, eerste lid, van de Participatiewet, bedoelde werkzaamheden mogelijk te maken zet het college de volgende ondersteunende voorzieningen in: fysieke aanpassingen van de werkplek of de werkomgeving, uitsplitsing van taken of aanpassingen in de wijze van werkbegeleiding, werktempo of arbeidsduur.
4. Het college biedt de volgende voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling aan tot het moment dat de dienstbetrekking beschut werk aanvangt:
 - a. arbeidsmatige dagbesteding of
 - b. vrijwilligerswerk of
 - c. andere vormen van maatschappelijke participatie of werk

Beleid sociaal domein

In februari 2022 heeft de gemeenteraad een integraal beleidsplan voor het sociaal domein vastgesteld: "Iedereen doet mee".

Niet alleen de titel is een expliciete verwijzing naar (het belang van) de inclusiviteit op de arbeidsmarkt, het komt ook in een aantal maatschappelijke doelen naar voren:

13. Meer inwoners die werkzoekend zijn, doen weer passend mee in het arbeidsproces.
14. Meer inwoners beschikken over basisvaardigheden waardoor ze zelfstandig kunnen functioneren en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen.
17. Er minder inwoners zijn die te maken krijgen met terugkerende schuldenproblematiek.
19. Meer inwoners voelen zich gerespecteerd in onze gemeente waarbij er in het bijzonder aandacht is voor inwoners uit groepen die relatief vaak te maken hebben met onbegrip en uitsluiting.
27. Inwoners voelen zich fysiek en mentaal weerbaarder, met specifieke aandacht voor inwoners met een lage sociaal-economische status en ouderen.

Nadere duiding

Doelgroep / indicering

Bij Beschut werk gaat het om een dienstbetrekking voor inwoners die wel arbeidsvermogen hebben, maar zoveel begeleiding en/of aanpassingen nodig hebben dat van een reguliere werkgever niet kan worden verwacht dat hij deze persoon in dienst neemt. Voorwaarde om voor beschut werk in aanmerking te komen is een positieve beschikking van de gemeente op basis van een advies van UWV. Bij de gemeentelijke beoordeling wordt de beoordeling door de gemeentelijk consulent betrokken.

Een adviesaanvraag kan zowel door de inwoner zelf, door een werkgever als door de gemeente (dus: iedereen) worden gedaan.

Het UWV beziet of de inwoner met arbeidsvermogen:

- Technische of organisatorische aanpassingen nodig heeft die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kunnen worden gerealiseerd.
- Permanent toezicht of intensieve begeleiding nodig heeft die niet binnen redelijke grenzen door een werkgever kan worden aangeboden.

Zoals voor iedere doelgroep op de arbeidsmarkt geldt ook voor deze doelgroep dat zoveel als mogelijk wordt gestreefd naar arbeids- en persoonlijke ontwikkeling. Het streven is en blijft om ieder zoveel als mogelijk in het reguliere bedrijfsleven op te nemen. Dit kan dus ook betekenen dat men het beschut werk ontgroeit.

Het is goed dat alle betrokkenen zich realiseren dat het aanvragen van een herindicatie (door werknemer of gemeente) bij het UWV te allen tijde mogelijk is. In elk geval zal de gemeente periodiek bezien of de indicatie beschut werk (nog) passend is.

Aantal

Uit lid 1 van 10b Participatiewet volgt dat het college verplicht is om beschutte arbeidsplaatsen aan te bieden. In lid 4 is vastgelegd dat de minister jaarlijks een taakstelling vaststelt van tenminste te realiseren plaatsen/dienstbetrekkingen; conform lid 5 kan de gemeenteraad bij verordening een hoger aantal vaststellen en daarbij voorrangregels c.a. kan stellen; in lid 6 staat dat de verplichting om beschut werkplekken te regelen niet geldt bovenop de taakstelling.

Voor 2022 geldt voor Staphorst een taakstelling van zes (6). Het gaat om een cumulatief aantal plaatsen vanaf de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015. De taakstelling wordt jaarlijks door de minister van SZW geactualiseerd.

In artikel 8 lid 2 van de Re-integratieverordening heeft de gemeenteraad impliciet uitgesproken geen ander aantal werkplekken te realiseren dan bij taakstelling is opgedragen.

Een en ander betekent dat wanneer meer beschikkingen zijn afgegeven dan de taakstelling hoog is, er een wachtlijst wordt gevormd. In de afgelopen (bijna) 8 jaar is het niet nodig geweest een wachtlijst te vormen.

Middelen

- Begeleiding

Deze doelgroep heeft dus extra begeleiding op de werkplek. Voor die begeleiding stelt het Rijk middelen beschikbaar. De beschikbare middelen zijn gerelateerd aan de vastgestelde taakstelling. De middelen zijn opgenomen in en onderdeel van het Participatiebudget.

De hoogte van het bedrag wisselt. In 2022 gaat het om € 8.100 per beschutte werkplek (meicirculaire 2022); dit bedrag is gebaseerd op een werkweek van 31 uur.

Het bedrag heeft de afgelopen jaren, zowel opwaarts als neerwaarts, behoorlijk gefluctueerd. Aanpassing van het bedrag vraagt van de gemeente om aanpassing van de beschikking waarin dit bedrag is vastgelegd. Voor een werkgever is het fluctueren ongemakkelijk. De exacte overheidsbijdrage is jaarlijks onzeker en kan ook naar beneden worden bijgesteld; dit gebeurde bv. van 2020 naar 2021.

Uit bovenstaande volgt dan dat er per 1 januari 2022 voor **186 uur** middelen beschikbaar zijn (totaal € **48.600**) voor het begeleiden van deze doelgroep.

- Loonkostensubsidie

Iedereen die geïndiceerd wordt voor beschut werk is opgenomen in het doelgroepenregister banenafpraak. Voor iedereen die in dat register is opgenomen, dus ook voor de groep die voor beschut werk is geïndiceerd, geldt dat de werkgever recht heeft op loonkostensubsidie. Jaarlijks, of zoveel vaker als in de beschikking wordt vastgelegd, wordt een nieuwe loonwaardemeting uitgevoerd.

Gedurende de periode dat nog geen loonwaarde is bepaald kan gebruik worden gemaakt van een forfaitaire loonkostensubsidie van 50 % van het wettelijk minimumloon, gedurende maximaal 4 maanden.

Invulling van de dienstbetrekking

Hoe een dienstbetrekking wordt ingevuld behoort tot de beleidsvrijheid van de gemeente. Het kan in een gemeentelijke dienst, in een van de gemeente afgeleide NV of een stichting, maar ook bij reguliere werkgevers.

Gemeente Staphorst heeft gekozen om voor het realiseren van beschut werk geen aparte organisatie op te richten, maar het aanbieden van beschut werkplekken over te laten aan derden. In de eerste plaats is dat het sociaal werkbedrijf Reestmond, maar daarnaast aan particuliere werkgevers, al dan niet met een speciale opdracht (vergelijk social firm). Daarmee wordt goed aangesloten bij de bedoeling van de Participatiewet dat alle doelgroepen op de arbeidsmarkt zo regulier mogelijk werken.

Voor Reestmond geldt dat deze arbeidsplaatsen gelijk zijn aan of in het verlengde liggen van bestaande arbeidsplaatsen of werksoorten binnen dat bedrijf. De Reestmondgemeenten zijn met Reestmond een dienstverleningsovereenkomst overeengekomen om daarmee zeker te stellen dat er plaatsen beschikbaar komen.

In dit kader is relevant te vermelden dat de wetgever het toekennen van een werkplek ziet als een beslismoment.

1. De gemeente wijst een beschutte werkplek toe. Wanneer de betreffende inwoner de plek weigert is bezwaar en beroep daarop mogelijk. Mocht de inwoner in het gelijk worden gesteld dan zal de gemeente een nieuw aanbod moeten doen.
2. Van belang is dat de werkplek die wordt aangeboden past bij de mogelijkheden van de klant. Hierin zal ook de motivatie gevonden moeten worden om te reageren op eventueel bezwaar.

Gerealiseerd

Bij Reestmond (via Reestdal Werken B.V.) zijn drie dienstbetrekkingen gerealiseerd (samen 69 uur), bij gemeente Staphorst één dienstbetrekking van 32 uur. Bij drie particuliere werkgevers zijn dienstbetrekkingen gerealiseerd met een omvang van totaal 58,5 uur.

Totaal is daarmee op dit moment 159,5 uur ingevuld en is er binnen het beschikbare budget nog 26,5 uur beschikbaar voor begeleiding.

Vinden/accepteren dienstbetrekking

In de genoemde dienstverlening overeenkomst met Reestmond heeft de gemeente Staphorst inhoudelijke voorwaarden vastgelegd die de gemeente stelt aan de aangeboden dienstbetrekking. Hierover heeft het college besloten op 16 oktober 2018.

Aan de betrekkingen bij de particuliere werkgevers zijn tot nu toe geen specifieke voorwaarden gesteld. Dit gaan we nu wél doen.

Arbeidsvoorwaarden

Cao

Sinds 1 juli 2021 is specifiek voor deze doelgroep een eigen Cao overeengekomen: Aan de Slag. Voor gemeenten en sociaal werkbedrijven is de toepassing van de Cao verplicht.

Bij particuliere werkgevers wordt meestal de Cao uit de eigen bedrijfstak toegepast. Wij stellen daarbij nu de voorwaarden dat minimaal de voorwaarden van de Cao Aan de Slag worden toegepast, tenzij de Cao voorwaarden van de eigen bedrijfstak gunstiger zijn voor de medewerker. Dan kan die Cao worden toegepast. Voor werkgevers die onder het vorige beleidsregime een beschut werkplek aan zijn gegaan zullen we, als dat van toepassing is, een overgangsregeling afspreken.

Hiermee zijn separate afspraken over pensioenopbouw, vakantiegeld, verlofregeling, eindejaar regeling, reiskosten, persoonlijke beschermingsmiddelen en dergelijke niet meer aan de orde.

Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de berekening van de loonkostensubsidie; daarvoor blijven we het wettelijk minimum loon als ijkpunt houden.

Contractduur en -omvang

De contractduur bepalen we op minimaal 6 maanden, waarbij de omvang van het contract minimaal 12 uur per week moet zijn. Wanneer enige vorm van proefperiode aan dit dienstverband vooraf is gegaan is de contractduur minimaal 12 maanden.

Mits de belastbaarheid dit toelaat is het streven er op gericht een zodanig contractomvang overeen te komen dat de werknemer onafhankelijk van een uitkering wordt.

In geval van ontslag gelden de regels van het burgerlijk recht. Ontslag betekent niet dat de indicatie beschut werk vervalt. De gemeente zal degene die is ontslagen opnieuw een beschut werkplek moeten aanbieden.

Begeleiding

Voorwaarden

Bij beschut werk is sprake van een vorm van structurele/permanente begeleiding. Daarbij komen werknemers in een dienstverband bij zowel bedrijven:

- a) die in hoofdzaak werken met deze doelgroep. Als voorbeeld kan in de non-profitsfeer Reestmond worden genoemd, in de profitsfeer kennen wij daarbij Hupak. De begeleiding bestaat bij deze bedrijven uit gespecialiseerde begeleiders/ jobcoaches die aan de vereiste kwalitatieve criteria voldoen.
- b) waarbij het in dienst hebben van iemand uit deze groep een uitzondering is.

Bij de begeleiding van iemand met beschut werk:

- is er sprake van *interne* begeleiding:
 - die in de gelegenheid moet zijn om (kort) mee te kunnen werken als de behoefte van de werknemer dat vereist;
 - die voor de begeleidingsuren zoveel mogelijk is vrijgesteld van andere taken;
 - waarbij er sprake is van achtervang, in geval van ziekte of verlof van de begeleider;
 - die oog heeft hoe collega's met de betrokken werknemer omgaan;
 - die zich een integraal beeld van de werknemer kan vormen op alle levensgebieden;
 - die kennis heeft van de lokale e/o regionale sociale kaart;
 - die niet in een hiërarchische verhouding tot de werknemer staat;
 - die in het bezit is van een diploma jobcoachopleiding danwel een jobcoachcertificaat en dit kan overleggen aan de gemeente;
 - die zorgt dat kennis en vaardigheden actueel blijven en aantoonbaar investeert in na- en bijscholing.

In de periodieke terugkoppeling over het resultaat van de begeleiding zal er, naast de aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de werknemer, ook aandacht zijn voor de fysieke en sociale veiligheid op de werkplek, de kwaliteit en continuïteit van de begeleiding, de helderheid van de communicatie, privacy en het methodische werken. Duidelijke verslaglegging is een vereiste.

Uitzonderingen

- wanneer op het moment van ingaan van deze voorwaarden, in al beschikte situaties, nog niet aan de voorwaarden wordt voldaan wordt een maatwerkafspraken gemaakt met de betreffende werkgever. Daarbij speelt het belang van continuïteit voor de werknemer een grote rol. Er dient wel het concrete vooruitzicht te zijn dat wordt toegewerkt naar een situatie waarin wél aan de voorwaarden wordt voldaan.
- Dit kan ook gelden voor de situatie waarin door verhuizing naar Staphorst of het verkrijgen van een dienstverband vanuit een voortgezette stageplek vanuit het VSO/PRO onderwijs de begeleiding nog niet aan de eisen voldoet. In die gevallen wordt als voorwaarde gesteld dat binnen een jaar aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan en wordt om expliciete bevestiging hiervan gevraagd.

Overige voorwaarden

- er is een omschrijving van de functie en het takenpakket van de werknemer beschikbaar;
- bij het aangaan van de arbeidsovereenkomst stelt de werkgever een ontwikkelplan op waarin staat welke ontwikkeldoelen worden nagestreefd;
- gedurende de eerste twee jaar van het dienstverband wordt twee keer per jaar, of vaker als dat nodig wordt geacht, het functioneren, de situatie en het perspectief van de werknemer besproken tussen werkgever en werknemer en wordt de voortgang van het ontwikkelplan met de gemeente besproken. Daarna gaat deze frequentie naar minimaal eens per jaar.

b&w/2022-09-06